

Vlooien zijn kleine, bloedzuigende parasieten die veel overlast kunnen veroorzaken voor uw huisdier en uzelf. Een goede vlooienbestrijding is dan ook essentieel, want als u eenmaal last heeft van een plaag is het erg lastig om hier weer vanaf te komen. Zaak dus om dit te voorkomen.

Bij onze huisdieren komen twee soorten vlooien voor: de hondenvlo (Ctenocephalides canis) en de kattenvlo (Ctenocephalides felis). Niet geheel volgens verwachting is de kattenvlo tevens de meest voorkomende vlo bij de hond.

Waarom vlooien bestrijding?

Vlooien kunnen erg vervelend zijn voor uw hond. Hun beet is pijnlijk en veroorzaakt daarnaast veel jeuk. Dit komt omdat de vlo met de beet ook een beetje speeksel inspuit om te zorgen dat het bloed niet stolt. Dit speeksel geeft jeuk en irritatie waardoor het dier zich constant gaat bijten en krabben.

Sommige dieren zijn erg gevoelig voor het speeksel en dan kan er een allergische reactie optreden, vlooienallergie, wat enorme jeuk geeft. De dieren bijten en krabben zichzelf soms zelfs tot bloedens toe. Er zijn niet veel vlooien voor nodig om een allergie te ontwikkelen, een beet per week is al voldoende om de allergie in stand te houden.

Er wordt bij pups nog wel eens gesproken van 'nestvlooitjes', dit zijn echter gewone vlooien en geen aparte, minder schadelijke soort! Bij pups kunnen vlooien zelfs zoveel bloed zuigen dat er bloedarmoede kan optreden.

Daarnaast kunnen vlooien ook ziektekiemen overbrengen zoals bijvoorbeeld de eieren van de lintworm. Als uw dier een besmette vlo opeet, groeien de eitje in de darmen uit tot een volwassen lintworm. Ook kinderen kunnen op deze manier besmet raken.

Heeft mijn hond vlooien?

Een vlooienkam is geschikt om de hond te controleren op vlooien, maar is absoluut onvoldoende als bestrijding. Kam het hele dier maar richt u met name op de voorkeurslocatie van de vlooien zoals de oksels, lies en staartbasis. Als u geen vlooien vindt maar wel kleine zwarte korreltjes dan kunnen dit vlooienpoepjes zijn. Vlooienpoepjes kunt u onderscheiden van zand of vuil door ze op een natte tissue te leggen. Een vlooienpoepje zal na korte tijd een rode verkleuring geven, dit zijn de resten van het bloedmaal dat de vlo heeft genuttigd. Het is overigens een misverstand dat vlooien met hygiëne te maken hebben, elke hond kan in principe vlooien krijgen.

Er wordt wel eens gezegd: 'Als mij hond vlooien heeft dan had ik dat wel gemerkt omdat ik dan ook word gebeten'. Dit is niet waar. Uw bloed is misschien best lekker maar de vlo preferereert honden en katten boven de mens. Als u zelf gebeten wordt, is er vaak al sprake van een behoorlijke plaag.

Levenscyclus van de vlo

De volwassen vlo bijt zich vast in de huid van het dier. Voordat ze bloed kan zuigen boort de vlo eerst een gaatje in de huid en spuit ze speeksel in dat voorkomt dat het bloed stolt. Een volwassen vrouwtje kan wel 15 keer haar eigen gewicht aan bloed per dag opzuigen. Als ze haar bloedmaaltijd heeft gehad legt het vrouwtje enkele tientallen eieren (ongeveer 0.5mm groot) in de vacht van het dier. Deze eitjes rollen vervolgens uit de vacht en vallen op de grond waar ze zich verder ontwikkelen.

Na gemiddeld 1,5-10 dagen komen de larven uit. Deze zijn maar een paar millimeter lang en dun als een haar. De larven houden vooral van donkere beschutte plekjes zoals vloerbedekking of kieren van het parket. Ze voeden zich met huisstof huilschilfers etc.), andere larven en met de ontlasting van volwassen vlooiën. Na twee vervellingen spinnen de larven zich in een cocon en verpoppen zich daarin tot jonge vlooiën. Deze cocons met vlooiën kunnen maandenlang in rust overleven en zijn bestand tegen veel invloeden van buitenaf. De jonge vlooiën blijven in de cocon totdat ze een signaal van buitenaf krijgen dat er een gastheer in de buurt is; bijvoorbeeld een stijging in temperatuur, koolstofdioxide, een trilling of verandering van licht. Dan komen ze binnen enkele seconden uit, springen op de gastheer en de cyclus begint weer van voor af aan.

Onder ideale condities duurt de hele cyclus zo'n 2-3 weken, de vlooiën kunnen zich dus zeer snel vermenigvuldigen als de omstandigheden gunstig zijn.



Hoe ontstaat een vlooiënplaag?

Onder bepaalde omstandigheden kan er een vlooiënplaag optreden. Zoals eerder al gezegd hebben de verpoppte vlooiën een signaal nodig om uit hun cocon te komen, zoals warmte of trillingen. Dat is ook de reden dat vlooiënplagen vaak ontstaan na een periode van afwezigheid, zoals bijvoorbeeld een vakantie. Er is lange tijd geen signaal en alle aanwezige poppen ontwikkelen zich tot volwassen vlooiën die in hun cocon blijven wachten. Als u dan thuiskomt van vakantie, komen alle vlooiën gelijktijdig uit hun cocon en ontstaat er een plaag.

Topje van de ijsberg

In tegenstelling tot wat veel mensen denken speelt een groot deel van de cyclus van de vlo zich dus af buiten het huisdier. Besmetting treedt dan ook doorgaans niet op door direct contact met een ander besmet dier maar doordat de hond zich in een omgeving bevindt waar een besmet dier is geweest.

1-10% van de vlooiënpopulatie bestaat uit volwassen vlooiën en meer dan 90% uit eieren, larven en poppen. Dat houdt in dat de vlooiën die u op uw huisdier aantreft slechts een topje van de ijsberg zijn! Dat betekent ook dat bestrijding van alleen de volwassen vlo niet voldoende is maar dat gelijktijdige behandeling van de omgeving essentieel is om de cyclus te doorbreken.

Vlooiënbestrijdingsmiddelen voor gebruik bij de hond

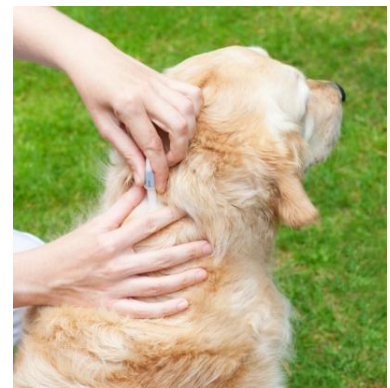
Het aanbod aan vlooiënbestrijdingsmiddelen vandaag de dag is overweldigend: Druppels, tabletten, poeders, shampoos, sprays, bandjes, soms is het lastig om door de bomen het bos nog te zien.

Het onderscheid tussen de producten berust onder andere op het verschil in werkingsmechanisme. Sommige middelen (adulticiden) doden de volwassen vlo en andere middelen (insectengroeiremmers, IGR's) zorgen ervoor dat de larven en eieren niet uitgroeien tot volwassen vlooiën.

Het ene middel werkt beter dan het andere, sommige vullen elkaar aan terwijl andere elkaar tegen kunnen werken. Welk middel u het beste kunt kiezen is afhankelijk van de situatie. Overleg met uw dierenarts of dierenspecialist wat de beste aanpak is.

Spot-on

De zogenaamde 'spot-on' producten (druppeltjes in de nek) worden met een pipet op de huid aangebracht. Ze worden opgenomen en vervolgens uitgescheiden in de huidoliën van de hond. Deze middelen doden de volwassen vlooiën op het dier en sommige bevatten ook ingrediënten die de eitjes en larven aanpakken. Er zijn ook middelen die werken tegen zowel vlooiën als teken. De middelen kunnen tegen water maar als u de hond erg vaak in bad doet is het beter om een ander middel te kiezen, bijvoorbeeld een tablet. Meestal moet u de behandeling maandelijks herhalen. Over het algemeen kan maar 1 spot-on product tegelijk worden toegepast.



Tabletjes

Er zijn ook tabletjes tegen vlooiën. Deze worden in de bek gegeven en hierdoor komt de werkzame stof in het bloed van de hond. Als een vlo bijt krijgt ze dit binnen, als het vrouwtje daarna haar eitjes legt zijn deze vervolgens niet in staat om uit te komen. Meestal moeten de tabletten eens per maand worden gegeven en over het algemeen kan maar een soort tabletten tegelijk worden gegeven.

Vlooiënband

Verder zijn er ook vlooiënbanden op de markt. De werking van de vlooiënband beperkt zich voornamelijk tot de directe omgeving van de nek en hals waardoor de band vaak weinig effectief is. Een nadeel van de vlooiënband is dat het dier er aan kan blijven hangen. Ook moet er worden opgelet als de honden met elkaar spelen, hierbij bijten ze elkaar vaak in de nek wat gevaarlijk kan zijn omdat de band giftig is. Ook de band moet maandelijks vervangen worden om effectief te zijn.

Shampoo

Shampoos zijn geschikt om vlooiën van het dier te verwijderen maar werken vaak niet erg lang. Als de hond dan wordt blootgesteld aan nieuw uitgekomen vlooiën begint het hele verhaal weer van voor af aan. De shampoos zijn daarom meer geschikt als aanvulling op de vlooiënbehandeling, bijvoorbeeld in combinatie met tabletten. Ook kunnen de shampoos niet zomaar worden gecombineerd met vlooiënpipetten omdat ze elkaars werking kunnen verstoren of zelfs een giftige combinatie kunnen vormen.

Poeder en spray

Poeders en sprays beschermen vaak alleen tegen volwassen vlooiën (sommige werken ook tegen larven en eieren) en werken vaak maar kort. Daarnaast zijn sommige van deze middelen giftig voor vissen en reptielen en soms ook voor katten. Houd deze dieren dus uit de buurt als u de hond heeft behandeld. Met de opkomst van andere middelen zijn de poeders en sprays minder populair geworden.

Alternatieve producten

Aan bepaalde natuurlijk middelen, zoals etherische oliën of knoflook, wordt een vlooiënwerende werking toegekend. Er zijn echter geen uitgebreide wetenschappelijke studies gedaan naar de veiligheid en werkzaamheid van deze middelen. Daarnaast kunnen sommige stoffen schadelijk zijn voor het dier. Als u een alternatieve behandelingen wilt toepassen, zorg dan dat dit in ieder geval niet schadelijk is voor uw huisdier. Een vlooiënplag is niet alleen erg vervelend, het vormt ook een risico voor de gezondheid van uw dier. Mocht de behandeling niet aanslaan of twijfelt u over een bepaald product, vraag dan advies bij uw dierenarts of dierenspecialzaak.

Vlooiënbestrijding in huis

Het is een sprookje dat sommige anti-vlooiënmiddelen zo snel werken dat de vlo de kans niet krijgt om te bijten, de vlo bijt altijd! Om deze reden is het uiterst belangrijk, zeker voor dieren met een vlooiënallergie, om de besmetting in huis tot een minimum te beperken.

Let bij het stofzuigen vooral op plekken waar de dieren veel liggen en vergeet de auto niet. Hondenkleedjes kunnen het best regelmatig gewassen worden. U kunt eventueel een vlooiënband in de stofzuigerzak stoppen om de opgezogen vlooiën te doden en te voorkomen dat larven en eitjes zich in de stofzuigerzak verder ontwikkelen, hoewel de werking daarvan omstrede is omdat de werkende stof zich niet goed door de stofzak verspreidt. Beter is dus de zak na het stofzuigen buiten te verwijderen uit de stofzuiger, dicht te plakken en weg te gooien.

Stofzuigen kan helpen om de omgevingsbesmetting te verminderen, maar de weggekropen larven en poppen zijn moeilijk op te zuigen. Daarom is meestal tevens een omgevingspray of poeder nodig. Er zijn diverse producten op de markt waarmee u de omgeving kunt behandelen. Let wel dat sommige van deze middelen alleen werken tegen volwassen vlooiën en dus niet in staat zijn om de cyclus van de vlo te doorbreken. Het beste is om een combinatie te gebruiken van middelen die de volwassen vlo aanpakken (aldulticide) en middelen die de ontwikkeling van eitjes en larven remmen (insectengroeiremmer). Poppen zijn nog moeilijk te behandelen.

Gebruik de spray vooral op plaatsen waar stofzuigen onvoldoende effect heeft: hoeken, kieren, plinten, onder meubels, kleedjes en tapijt, auto, en indien van toepassing de schuur of garage. Vaak moet de behandeling meerdere malen worden herhaald en voor een goed resultaat is het van belang om de aanwijzingen op de bijsluiters nauwkeurig op te volgen. Dit is ook van belang omdat verkeerd gebruik of overdosering schadelijk kan zijn!

Enkele waarschuwingen**Niet geschikt voor ieder dier**

Sommige producten die worden gebruikt voor vlooiënbestrijding bij de hond kunnen giftig zijn voor de kat of andere dieren. De stof permethrin is giftig voor katten en veroorzaakt schade aan het zenuwstelsel die zelfs kan leiden tot de dood. Gebruik de producten alleen voor de diersoort waarvoor deze bestemd zijn en zorg dat honden die net zijn behandeld niet in direct contact komen met andere dieren die mogelijk gevoelig zijn voor de producten, bijvoorbeeld door elkaar te likken.

Meer is niet altijd beter

Als er heel veel vlooiën zijn kan het verleidelijk zijn om meer van het product te gebruiken dan geadviseerd wordt. Echter meer is in dit geval zeker niet beter! Het kan zelfs erg schadelijk zijn omdat veel van de stoffen die voor vlooiënbestrijding worden gebruikt in te hoge dosering giftig kunnen zijn!

Over het algemeen geldt: Lees goed de bijsluiter en raadpleeg bij twijfel eerst uw dierenarts of dierenspecialist voordat u de producten toe gaat passen.

Als de behandeling niet aanslaat

Soms kan de behandeling niet goed werken, bijvoorbeeld wanneer een middel niet op de juiste wijze is toegediend of in een verkeerde dosering, wanneer de behandeling onregelmatig wordt herhaald of de omgeving niet gelijktijdig is behandeld. Voor een effectieve vlooiënbestrijding is het essentieel om zowel het dier als de omgeving te behandelen. Ook is het belangrijk om alle dieren in huis te behandelen. Let hierbij wel op dat niet elk middel geschikt is voor ieder dier.

Het effect van een middel wordt afgemeten aan het aantal vlooiën dat na behandeling op het dier wordt aangetroffen. Een fabrikant kan claimen dat een middel bijvoorbeeld 90% effectief is, maar zelfs als slechts 10% van duizenden vlooiën overblijft zijn dit er nog steeds erg veel. Het kan daardoor lijken alsof een middel zijn werk niet doet. Het product werkt vrij goed bij lagere aantallen vlooiën maar is niet afdoende bij grote hoeveelheden, ook al doodt het in beide gevallen hetzelfde percentage vlooiën.

Voorkomen is beter dan genezen

Wacht niet met behandelen tot u de vlooiën rond ziet kruipen, dan is de besmetting vaak al zeer hoog. Het best is om het hele jaar door te behandelen. Gezien de cyclus van de vlooi is het belangrijk om zowel de vlooiën op het dier als in de omgeving aan te pakken. Welke vorm van bestrijding het best kan worden toegepast hangt af van de omstandigheden en van de gevoeligheid van het dier. Voor een advies op maat kunt u het beste uw dierenarts of dierenspecialist raadplegen.

Bij het LICG kunt u terecht voor onafhankelijke en betrouwbare informatie over het 'houden van huisdieren'. Door het bieden van deze informatie en het organiseren van campagnes levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

Versie: augustus 2015

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl